

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarıma arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

İşçi sağlığı ve iş güvenliği, çalışma hayatının en önemli alanlarından biridir. İşverenin sorumluluğu, yanında çalışan işçilere, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sunmaktır. Bu sorumluluğun yerine getirilip getirilmediğini denetlemek de devletin görevidir. Devlet, işçinin sağlığı ve iş yerinin güvenliğini ve bu koşulların sürekliliğini, ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığı ile yasalar çerçevesinde denetlemekle yükümlüdür.

Bu yükümlülüğün kaynağı ise ulusal ve uluslararası mevzuattır. Çalışma hayatının işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından denetlenmesine dair ilk uluslararası düzenleme Uluslararası Çalışma Örgütü'nün(ILO) "81 Numaralı İş Teftişlerine Dair Sözleşmesi"'dir. Sözleşmenin 3'üncü maddesi ile iş teftiş sistemine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmış, taraf ülkelere de, iş sağlığı ve güvenliği, çalışma süreleri, ücretler, iş emniyeti, işçilerin sağlığı ve refahı gibi konularda yasalara uyulmasını sağlama yükümlülüğünü getirmiştir.

İş yerlerinin denetimi konusunda, bir diğer uluslararası düzenleme ise ILO'nun "155 Numaralı İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşmesi"'dir. Sözleşmenin 4'üncü maddesi ile iş sağlığı, iş güvenliği ve çalışma ortamına ilişkin tutarlı bir ulusal politika geliştirilmesi ifade edilmiştir. Sözleşmenin 9'uncu maddesindeki "İş sağlığı ve güvenliği ve çalışma ortamına ilişkin ilgili mevzuatın uygulanması uygun ve yeterli bir denetim sistemi ile güvence altına alınacaktır ve yürütme sistemi, mevzuat ihlallerine karşı yeterli cezalar öngörecektir" düzenlemesi ile de teftiş sisteminin, iş ve çalışma hayatının ayrılmaz bir parçası olduğu belirtilmiştir.

Ulusal mevzuatta ise 4857 Sayılı İş Kanunu'nda devletin çalışma hayatındaki teftiş görevini, iş müfettişlerinin yerine getireceği düzenlenmişti. 2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda ise "Teftiş ve İdari Yaptırımlar" başlığı altında yer alan 24'üncü madde ile "Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftişi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerince yapılır" denilmektedir.

Tüm bu düzenlemeler, çalışma hayatındaki denetimlerin Bakanlığınız aracılığı ile ve iş müfettişleri tarafından yerine getirileceğini açıkça ortaya koymaktadır.

Ancak Bakanlığınız, çalışma hayatının en temel unsurlarından bir olan denetim ve teftiş kurumu işlevsizleştirmiştir. Bakanlığınız tarafından 2019 yılının ilk 10 ayında önleyici denetim ve teftişler durdurulmuş, iş müfettişleri 10 ay boyunca görevlendirilmemiştir. İş cinayetlerine davetiye çıkaran bu tutum, Türkiye gibi çalışma

38358

hayatı sorunlarla dolu olan bir ülke açısından yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. 2018 ve 2019 yıllarında ait Avrupa Birliği, Türkiye İlerleme Raporlarında, Bakanlığınıza bağlı iş müfettişi sayısının Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından belirlenen kriterlerin çok altında olduğuna da dikkat çekilmiştir.

Ancak buna rağmen hala daha yeterli sayıda iş müfettişi ataması yapılmamakta hatta 2.5 yıl önce yapılan iş müfettişliği alım sınavı sonuçları bile açıklanmamaktadır. Bunun yanında 148 iş müfettiş yardımcısı yeterlilik sınavına çağrılmamış, müfettişlik yeterlilik sınavına giren iş müfettişlerinin sözlü mülakat sonuçları da 14 aydır açıklanmamıştır. Mahkeme kararı ile iş müfettişliğine hak kazanan 50'den fazla kişinin atamaları da halen yapılmamıştır.

Ülkemizde Covid-19 gibi olağanüstü bir sürecin yaşandığı bu dönemde işçiler çalışmaya devam etmektedir. Teftişlerin artırılması gerekirken, iş müfettişleri eve gönderilmiştir. Covid-19 sürecinde en az 368 işçi Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün belirlediği kriterlerin altındaki iş müfettişi olması ve ısrarla yeni iş müfettişinin alınmaması nedeniyle 2019 yılında iş kazalarında 1736 işçi hayatını kaybederken, 2020 yılının ilk 11 ayında 2032 işçi yaşamını yitirmiştir.

Bu çerçevede;

- 1) Bakanlığınıza bağlı olarak çalışan iş müfettişi sayısı kaçtır? Bu müfettişlerden kaç iş güvenliği (teknik), kaç işin yürütümü (sosyal) müfettişidir?
- 2) Ocak 2017 tarihinden bu yana, yıllar bazından ayrı ayrı belirtilmek üzere, Bakanlığınıza kaç iş müfettişi alınmıştır?
- 3) Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından belirlenen kriterlere göre Bakanlığınızda olması gereken iş müfettişi sayısı kaçtır?
- 4) 2.5 yıl önce yapılan iş müfettişliği sınavında belirlenen kontenjan ne kadardır? 2.5 yıl önce yapılan sınavın sonuçlarının açıklanmamasının nedeni nedir? Bu sınav açıklanacak mıdır? Açıklanacaksa ne zaman açıklanacaktır?
- 5) 148 iş müfettişi yardımcısının yeterlilik sınavına çağrılmamasının nedeni nedir? Bu kişiler yeterlilik sınavına çağrılacak mıdır? Çağrılacaksa ne zaman çağrılacaktır?
- 6) Müfettişlik yeterlilik sınavına giren iş müfettişlerinin mülakat sonuçları 14 aydan beri neden açıklanmamaktadır? Mülakat sonuçları ne zaman açıklanacaktır?
- 7) Mahkeme kararı ile iş müfettişliğine hak kazanan 50'den fazla kişinin ataması neden hala daha yapılmamaktadır? Yargı kararına uyulacak mıdır? Yargı kararının gereğini yerine getirerek iş müfettişliğine hak kazananların ataması ne zaman yapılacaktır?
- 8) Ataması yapılmayan müfettişlerin atamaları Çalışma Bakanlığı bürokrasisinde mi, Çalışma Bakanlığı makamında mı, yoksa Cumhurbaşkanlığı makamında da bekletilmektedir?

38758

9)İş müfettişliğinde sınav ve mülakat sonuçlarını açıklamayarak, mahkeme tarafından verilen kararlara rağmen iş müfettişlerinin atamalarını yapmayarak, iş ve çalışma hayatının en temel unsuru olan denetim ve teftişlerin fiilen engellenmesinin nedeni nedir?

10)Denetim ve teftişlerin bu şekilde engellenmesinin iş kazalarına davetiye çıkardığını düşünüyor musunuz?